

Klima- Og Miljødepartementet
Postboks 8013 DEP
0030 Oslo

Du čujuhus Deres ref:	Min čuj. Vår ref	Arkiivačoavdda Arkivkode	Beaivi Dato
	24/13 - 102	FE-050, TI-&13	03.03.2026

Svar - Høring endring av regelverket om miljø- og kulturmiljøkriminalitet

Kommunestyret - 12/26, har i møte 23.02.2026 fattet følgende vedtak:

Med bakgrunn i forslag til endringer i regelverket om miljø- og kulturmiljøkriminalitet som er på høring, mener vi at endringer som forslås ikke iverksettes, og at forslag til straffereaksjoner endres.

Kåfjord kommune mener at spesielt snøscooterkjøring straffes strengt nok slik det er i dag med høye bøter. Straffenivået må være forholdsmessig i forhold til overtredelse. Det er en selvfølge at norsk lov skal følges.

Kommunen kan ikke se at det er nødvendig at Straffeloven og Motorferdselloven endres til det strengere på dette området. Snøscooterkjøring er en stor del av rekreasjonstilbudet innen kultur og fritidsliv for befolkningen i nordområdene. En innskjerpelse i straffeloven og motorferdselloven som foreslått av miljødepartementet gir en negativ signaleffekt, der snøscooterkjøring kriminaliseres.

Før øvrig har Kåfjord kommune følgende innspill til høring om endring i regelverket om miljø- og kulturmiljøkriminalitet:

Kåfjord kommunes innspill naturmangfold og lakse- og innlandsfiske

Kåfjord kommune mener dette kan differensieres mer enn det som fremkommer i forlaget. På dette området kan det synes som om dagens straffereaksjoner er innenfor det vi anser av alvorlighetsgrad ved lovbrudd. Også her mener vi det må være samsvar sett opp mot øvrig vinningskriminalitet i samfunnet.

Det er 1 års strafferamme for alminnelige overtredelser og 5 år for grove overtredelser.

Kåfjord kommunes innspill til viltressurser

Kåfjord kommune støtter opp om forslaget til å skjerpe strafferammer for fangst og jakt på fredede og truende dyrearter.

Det samme vil gjelde for å se til at dyrevelferd opprettholdes og at håndtering av fangst og jakt skjer på en bærekraftig og forsvarlig måte etter naturmangfoldloven og dyrevelferdsloven, slik at lidelser for dyret minimeres.

Poastačujuhus/Postadresse:

Postboks 74, 9148 Olderdalen

E-poasta/E-post:

postmottak@kafjord.kommune.no

Fitnančujuhus/Besøksadresse:

Øverveien 2, 9146 Olderdalen

Interneahtta/Internett:

www.kafjord.kommune.no

Telefovdna/Telefon Sentralbord:

77 71 92 00

Geahččanportála/Innsynsportal

<https://innsyn.acosky.no/kafjord/wfi-nnsyn.ashx?>

Báńkokontu/Bankkonto:

4785 07 00024

Organisašuvdnar/Org.nr:

940 363 586

Kåfjord kommune støtter opp om forslag for grove overtredelser med fredet vilt og egg fra viltarter bør skjerpes inn, da det ofte er organisert kriminalitet som ligger bak, og det er en sort økonomi i denne type omsetning. Her mener kommunen at skjerping av strafferammer, spesielt med tanke på internasjonale miljøer, vil ha en preventiv effekt, og bidra til at færre deltar i denne type miljøkriminalitet.

Kåfjord kommunes innspill til motorferdsel:

Forslaget fra Klima og miljødepartementet innebærer blant annet vesentlig skjerping av straff for motorferdsel i utmark, inkludert bruk av snøscooter, beltevogn og ATV. Kåfjord kommune ligger i et område der motorferdsel på snø inngår som en nødvendig del av beredskap, er svært viktig for rekreasjon, næringsliv, friluftsliv og kultur. Vårt høringsinnspill vil derfor baseres på lokalkunnskap og erfaringer.

Når det gjelder motorferdsel spesielt mener vi fra Kåfjord kommune at det her helt klart må være et skille mellom motorferdsel på vinteren, på snødekt mark og på motorferdsel om sommeren hvor det kan gi store og mer varige skader på naturmangfoldet. Uten at dette differensieres kan det medføre straffeforfølgelse av adferd som har mindre eller lav miljømessig konsekvens, når man ser på kjøring på snødekt mark. Utvidet adgang til sporing, ransaking og kommunikasjonskontroll fremstår som uforholdsmessig ved forhold som har begrenset skadepotensial. Bruk av tvangsmidler bør kun være aktuelt ved alvorlige og dokumenterte lovbrudd.

Kommunen er derfor veldig bekymret for at forslaget kan bidra til økt ressursbruk i politi og domstoler uten at dette vil gi reell miljøgevinst for naturmiljøet.

Forslaget i sin nåværende form kan ikke støttes, og fra kommunens ståsted mener vi det må være et tydelig skille mellom alvorlig miljøkriminalitet og aktivitet slik som motorferdsel på snø. Det må være en klar sammenheng mellom sakens alvorlighet og skadepotensial og at reaksjoner må stå i et slikt forhold at det som medfører større skader får størst strafferettslig sanksjon.

Videre er det for oss i en distriktskommune hvor dette med scooterkjøring er et verktøy for rekreasjon, friluftsliv og bolyst viktig å legge til rette på en fornuftig måte. Innspillet må ikke ses på som et tilslag for ulovlig kjøring, men som et innspill for at sanksjoner må være riktige og på et fornuftig nivå. Og der mener vi at dagens straffereaksjoner er tilstrekkelig.

Forslaget åpner for fengselsstraff også ved små avvik fra godkjente løype traséer, uten krav til konkret skade. Dette er uforholdsmessig og bryter med allmenn rettsoppfatning i distriktene, der motorferdsel på snø er en naturlig og nødvendig del av samfunnslivet. En slik lovendring vil svekke tilliten til forvaltningen og kan i motsatt fall bidra til lavere etterlevelse. Å sidestille ulovlig snøskuterkjøring med kriminalitet som i dag har tilsvarende strafferammer fremstår som uroimelig og uforståelig.

Kåfjord kommune klarer ikke å se at det er dokumentert at strengere straff fører til mindre ulovlig kjøring. Det vi derimot mener vil virke, er klare regler, gode traseer, god opplæring og holdningsskapende arbeid, lokal forankring og systemer folk opplever som rettferdige. En streng strafferamme som oppleves urimelig, vil svekke respekten for loven.

Oppsummert mener vi fra Kåfjord kommune at straffereaksjon må stå i forhold til skadepotensial og risiko. Det må være et tydelig og forståelig skille mellom alvorlig miljøkriminalitet og lav skadelig aktivitet slik som blant annet motorferdsel på snø. Det må vektlegges straff som har klar sammenheng med handlingens alvorsgrad.

Kommunene må gis tydelig rolle i forebygging, informasjon og tilrettelegging for lovlig kjøring på snødekt mark. Forslaget bryter med prinsippet om kommunalt selvstyre, som Stortinget selv flere ganger har understreket at skal stå sterkt – inklusivt på motorferdselsområdet.

For å redusere uønsket motorferdsel er det viktig å legge til rette for gode lokalpolitiske vedtak, bruke lokal kompetanse ved utforming av løypetraseer, og at kommunene tar det lokalpolitiske ansvaret ved forvaltningen av dette tilbudet til innbyggerne.

Kåfjord kommunes innspill til kulturmiljøkriminalitet

Kåfjord kommune har stor oppmerksomhet rundt dette feltet og vi støtter oss faglig til Troms Fylkeskommune og Sametingets kulturminnemyndighet i saker som omhandler kulturminner. Vi opplever dette samarbeidet som positivt og har godt utbytte av faglig støtte, vurderinger, og tilrådninger fra kulturminnemyndigheter.

Våre innbyggere har også stort engasjement rundt tematikk med kulturminner og kulturmiljø. Kåfjord kommune har forståelse for at straffeutmålingen skal stå i sammenheng med regel- og lovbruddets alvorlighetsgrad. Og her kan det i enkelte tilfeller være slik at kommunen må samhandle med kulturminnemyndighetene dersom man vil ha en vurdering av om et kulturminne, og da særlig automatisk fredede kulturminner kan frigris for enkelte særlig samfunnsnyttige og samfunnskritiske formål.

Det støttes opp om forslaget særlig med tanke på vinningskriminalitet rundt ødeleggelse av kulturminner og kulturmiljø, og spesifikt på saksområder som bedrageri, herunder også forsikringsbedrageri og underslag.

Fra kommunens ståsted ser vi ikke at vår kommune kan komme i berøring med sanksjoner etter straffelovens § 242 andre ledd.

Kåfjord kommunes innspill til øvrige konsekvenser:

Kåfjord kommune ser at det kan være gunstig å sette økt fokus på miljøkriminalitet, og særlig bemerke at det, når det gjøres kriminelle handlinger med forelegg for økonomisk vinning (slik som når økonomisk vinning gir konkurransemessige fordeler) vil virke avskrekkende og mulig føre til færre lovbrudd.

Kommunen er likevel usikker på om dette vil medføre økt belastning på rettssystemet, og at det kan bli vanskeligere å få prioritert de samfunnsmessige viktigste sakene. Det bes om at dette konsekvensvurderes før eventuelle endringer iverksettes på straffeutmålinger.

Dearvuodaiguin Med hilsen

Greta Larsen

Bálvaluskontuvrra jodiheadji Avdelingsleder service, Arkivleder, Formannskapssekretær

Tel. Tlf.: 77 71 92 01

*Dát reive lea elektrovnnalaččat dohkkehuvvon ja sáddejuvvo vuolláičállaga haga
Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.*

*Jus háliidat makkárge oktavuoda ossodagain dán áššis, de čujut áššenummárii
Ved all kontakt med avdelingen i denne sak, vennligst referer til saksnummer 24/13 - 102*

Kopijja Kopi til:

Gunn Andersen

Áššeárvalus Saksframlegg

Áššenr. Saksnr.	Lávdegoddi Utvalg	Beaivi Møtedato
12/26	Kommunestyret	23.02.2026

Høring endring av regelverket om miljø- og kulturmiljøkriminalitet

Suohkandirektøra evttohus Kommunedirektørens innstilling:

Med bakgrunn i forslag til endringer i regelverket om miljø- og kulturmiljøkriminalitet som er på høring, mener vi at endringer som forslås ikke iverksettes, og at forslag til straffereaksjoner endres.

Kåfjord kommune mener at spesielt snøscooterkjøring straffes strengt nok slik det er i dag med høye bøter. Straffenivået må være forholdsmessig i forhold til overtredelse. Det er en selvfølge at norsk lov skal følges.

Kommunen kan ikke se at det er nødvendig at Straffeloven og Motorferdselloven endres til det strengere på dette området. Snøscooterkjøring er en stor del av rekreasjonstilbudet innen kultur og fritidsliv for befolkningen i nordområdene. En innskjerpelse i straffeloven og motorferdselloven som foreslått av miljødepartementet gir en negativ signaleffekt, der snøscooterkjøring kriminaliseres.

Før øvrig har Kåfjord kommune følgende innspill til høring om endring i regelverket om miljø- og kulturmiljøkriminalitet:

Kåfjord kommunes innspill naturmangfold og lakse- og innlandsfiske

Kåfjord kommune mener dette kan differensieres mer enn det som fremkommer i forlaget. På dette området kan det synes som om dagens straffereaksjoner er innenfor det vi anser av alvorlighetsgrad ved lovbrudd. Også her mener vi det må være samsvar sett opp mot øvrig vinningskriminalitet i samfunnet.

Det er 1 års strafferamme for alminnelige overtredelser og 5 år for grove overtredelser.

Kåfjord kommunes innspill til viltressurser

Kåfjord kommune støtter opp om forslaget til å skjerpe strafferammer for fangst og jakt på fredede og truende dyrearter.

Det samme vil gjelde for å se til at dyrevelferd opprettholdes og at håndtering av fangst og jakt skjer på en bærekraftig og forsvarlig måte etter naturmangfoldloven og dyrevelferdsloven, slik at lidelser for dyret minimeres.

Kåfjord kommune støtter opp om forslag for grove overtredelser med fredet vilt og egg fra viltarter bør skjerpes inn, da det ofte er organisert kriminalitet som ligger bak, og det er en sort økonomi i denne type omsetning. Her mener kommunen at skjerping av strafferammer, spesielt med tanke på internasjonale miljøer, vil ha en preventiv effekt, og bidra til at færre deltar i denne type miljøkriminalitet.

Kåfjord kommunes innspill til motorferdsel:

Forslaget fra Klima og miljødepartementet innebærer blant annet vesentlig skjerping av straff for motorferdsel i utmark, inkludert bruk av snøscooter, beltevogn og ATV. Kåfjord kommune ligger i et område der motorferdsel på snø inngår som en nødvendig del av beredskap, er svært viktig for rekreasjon, næringsliv, friluftsliv og kultur. Vårt høringsinnspill vil derfor baseres på lokalkunnskap og erfaringer.

Når det gjelder motorferdsel spesielt mener vi fra Kåfjord kommune at det her helt klart må være et skille mellom motorferdsel på vinteren, på snødekt mark og på motorferdsel om sommeren hvor det kan gi store og mer varige skader på naturmangfoldet. Uten at dette differensieres kan det medføre straffeforfølgelse av adferd som har mindre eller lav miljømessig konsekvens, når man ser på kjøring på snødekt mark. Utvidet adgang til sporing, ransaking og kommunikasjonskontroll fremstår som uforholdsmessig ved forhold som har begrenset skadepotensial. Bruk av tvangsmidler bør kun være aktuelt ved alvorlige og dokumenterte lovbrudd.

VKommunen er derfor veldig bekymret for at forslaget kan bidra til økt ressursbruk i politi og domstoler uten at dette vil gi reell miljøgevinst for naturmiljøet.

Forslaget i sin nåværende form kan ikke støttes, og fra kommunens ståsted mener vi det må være et tydelig skille mellom alvorlig miljøkriminalitet og aktivitet slik som motorferdsel på snø. Det må være en klar sammenheng mellom sakens alvorlighet og skadepotensial og at reaksjoner må stå i et slikt forhold at det som medfører større skader får størst strafferettslig sanksjon.

Videre er det for oss i en distriktskommune hvor dette med scooterkjøring er et verktøy for rekreasjon, friluftsliv og bolyst viktig å legge til rette på en fornuftig måte. Innspillet må ikke ses på som et tilslag for ulovlig kjøring, men som et innspill for at sanksjoner må være riktige og på et fornuftig nivå. Og der mener vi at dagens straffereaksjoner er tilstrekkelig.

Forslaget åpner for fengselsstraff også ved små avvik fra godkjente løype traséer, uten krav til konkret skade. Dette er uforholdsmessig og bryter med allmenn rettsoppfatning i distriktene, der motorferdsel på snø er en naturlig og nødvendig del av samfunnslivet. En slik lovendring vil svekke tilliten til forvaltningen og kan i motsatt fall bidra til lavere etterlevelse. Å sidestille ulovlig snøskuterkjøring med kriminalitet som i dag har tilsvarende strafferammer fremstår som uroimelig og uforståelig.

Kåfjord kommune klarer ikke å se at det er dokumentert at strengere straff fører til mindre ulovlig kjøring. Det vi derimot mener vil virke, er klare regler, gode traseer, god opplæring og holdningsskapende arbeid, lokal forankring og systemer folk opplever som rettfærdige. En streng strafferamme som oppleves urimelig, vil svekke respekten for loven.

Oppsummert mener vi fra Kåfjord kommune at straffereaksjon må stå i forhold til skadepotensial og risiko. Det må være et tydelig og forståelig skille mellom alvorlig miljøkriminalitet og lav skadelig

aktivitet slik som blant annet motorferdsel på snø. Det må vektlegges straff som har klar sammenheng med handlingens alvorsgrad.

Kommunene må gis tydelig rolle i forebygging, informasjon og tilrettelegging for lovlig kjøring på snødekt mark. Forslaget bryter med prinsippet om kommunalt selvstyre, som Stortinget selv flere ganger har understreket at skal stå sterkt – inklusivt på motorferdselsområdet.

For å redusere uønsket motorferdsel er det viktig å legge til rette for gode lokalpolitiske vedtak, bruke lokal kompetanse ved utforming av løypetraseer, og at kommunene tar det lokalpolitiske ansvaret ved forvaltningen av dette tilbudet til innbyggerne.

Kåfjord kommunes innspill til kulturmiljøkriminalitet

Kåfjord kommune har stor oppmerksomhet rundt dette feltet og vi støtter oss faglig til Troms Fylkeskommune og Sametingets kulturminnemyndighet i saker som omhandler kulturminner. Vi opplever dette samarbeidet som positivt og har godt utbytte av faglig støtte, vurderinger, og tilrådninger fra kulturminnemyndigheter.

Våre innbyggere har også stort engasjement rundt tematikk med kulturminner og kulturmiljø. Kåfjord kommune har forståelse for at straffeutmålingen skal stå i sammenheng med regel- og lovbruddets alvorlighetsgrad. Og her kan det i enkelte tilfeller være slik at kommunen må samhandle med kulturminnemyndighetene dersom man vil ha en vurdering av om et kulturminne, og da særlig automatisk fredede kulturminner kan frigis for enkelte særlig samfunnsnyttige og samfunnskritiske formål.

Det støttes opp om forslaget særlig med tanke på vinningskriminalitet rundt ødeleggelse av kulturminner og kulturmiljø, og spesifikt på saksområder som bedrageri, herunder også forsikringsbedrageri og underslag.

Fra kommunens ståsted ser vi ikke at vår kommune kan komme i berøring med sanksjoner etter straffelovens § 242 andre ledd.

Kåfjord kommunes innspill til øvrige konsekvenser:

Kåfjord kommune ser at det kan være gunstig å sette økt fokus på miljøkriminalitet, og særlig bemerke at det, når det gjøres kriminelle handlinger med forelegg for økonomisk vinning (slik som når økonomisk vinning gir konkurransemessige fordeler) vil virke avskrekkende og mulig føre til færre lovbrudd.

Kommunen er likevel usikker på om dette vil medføre økt belastning på rettssystemet, og at det kan bli vanskeligere å få prioritert de samfunnsmessige viktigste sakene. Det bes om at dette konsekvensvurderes før eventuell endringer iverksettes på straffeutmålinger.

Ášši duogáš Bakgrunn for saken:

Klima og miljødepartementet har på høring endring i regelverk omkring miljøkriminalitet og kulturmiljøkriminalitet. Høringsfristen er satt til 25.02.26.

Stortingsmeldingen om miljøkriminalitet presenterte en helhetlig politikk for å styrke innsatsen mot miljøkriminalitet nasjonalt og internasjonalt og dermed redusere den negative påvirkningen miljøkriminalitet har på klima og miljø, på tvers av ulike sektorer. Et viktig formål med meldingen var

også å sette miljøkriminalitet på dagsorden og å bidra til økt kunnskap, forståelse og engasjement rundt miljøkriminalitet.

Forslagene i høringsnotatet søker å styrke den strafferettslige forfølgningen av miljø- og kulturmiljøkriminalitet blant annet ved at strafferammene heves.

Departementet foreslår endringer i vilkårene for straff og strafferammene i generalklausulen i straffeloven § 242. Bestemmelsen er i liten grad anvendt. Straffbarhetsvilkårene er foreslått endret for å utvide anvendelsesområdet og tilpasses kunnskap om kulturminne- og kulturmiljøkriminalitet og dens negative påvirkning på miljø og kulturminner. Strafferammen foreslås hevet fra fengsel i 6 år til 10 år for brudd på § 242 første ledd. Strafferammen i § 242 andre ledd foreslås hevet fra fengsel i 2 år til 6 år.

For å sikre konsistente strafferammer i miljøregelverket foreslås det at den alminnelige strafferammen i naturmangfoldloven § 75 første ledd, lakse- og innlandsfiskloven § 49 første ledd, havvernloven § 30 og svalbardmiljøloven § 99 heves fra bøter og fengsel i 1 år til 2 år. Den skjerpede strafferammen for grove overtredelser på fengsel i 5 år beholdes.

Strafferammene i kulturminneloven § 27 og viltressursloven § 60 foreslås hevet fra bøter og fengsel i 1 år til 2 år for alminnelige overtredelser, og fra fengsel i 2 år til 5 år når overtredelsen er grov.

Strafferammen i motorferdselloven § 12 er bøter. Departementet foreslår i tråd med Motorferdsellovutvalgets forslag å øke strafferammen til bøter eller fengsel i inntil 1 år for alminnelige overtredelser og bøter eller fengsel i 2 år for grove overtredelser.

Saksopplysninger

Naturkriminalitet

Naturmangfold og lakse- og innlandsfiske

Den alminnelige strafferammen i naturmangfoldloven § 75 første ledd og lakse- og innlandsfiskloven § 49 første ledd er bøter eller fengsel i 1 år. Strafferammene har vært uendret siden lovene ble vedtatt henholdsvis i 2009 og 1992. Strafferammen for grove overtredelser ble i 2019 hevet fra fengsel i 3 år til 5 år i naturmangfoldloven, og tilsvarende i 2020 i lakse- og innlandsfiskloven. Skyldkravet for begge lover er forsett eller uaktsomhet

Økokrim viser i sin nyeste trusselvurdering om miljøkriminalitet til at de ulovlige forholdene er en belastning som kommer i tillegg til den belastningen som lovlig virksomhet utgjør, og kan dermed svekke utredningsgrunnlaget og undergrave en bærekraftig forvaltning. Natur- og faunakriminalitet er ikke bare en trussel mot omfanget og mangfoldet av arter, men også hele økosystemer.

Strafferammen på 1 år for alminnelige overtredelser er til hinder for å skjerpe og tilpasse straffenivået til kunnskapen om konsekvenser eller potensiale for konsekvenser av brudd på miljøregelverket. Det er særlig i de tilfellene hvor lovbruddene er forsettlig eller grovt uaktsomt utført, at behovet for høyere strafferammer gjør seg gjeldende. Manglende respekt for regelverket til tross for kunnskap om negative virkninger på miljøet, bør som hovedregel straffes strengt. Strafferammen på 1 år er lavere enn strafferammen for rene vinningslovbrudd i ny straffelov. Strafferammen for alminnelige vinningslovbrudd i ny straffelov er på 2 år, se eksempelvis straffeloven § 321 om tyveri og § 324 om underslag. Å ha lavere straff for miljøkriminalitet kan gi et feilaktig signal om at de verdiane miljøregelverket skal beskytte er mindre beskyttelsesverdige enn de økonomiske interessene straffeloven beskytter

Kåfjord kommunes innspill naturmangfold og lakse- og innlandsfiske

Kåfjord kommune mener dette kan differensieres mer enn det som fremkommer i forlaget. På dette området kan det synes som om dagens straffereaksjoner er innenfor det vi anser av alvorlighetsgrad ved lovbrudd. Også her mener vi det må være samsvar sett opp mot øvrig vinningskriminalitet i samfunnet.

Det er 1 års strafferamme for alminnelige overtredelser og 5 år for grove overtredelser.

Viltressurser

Formålet med viltressursloven er å sikre at forvaltning av viltressursene gjennom jakt, fangst, felling og annen håndtering av vilt skjer på en bærekraftig og forsvarlig måte, i samsvar med naturmangfoldloven og dyrevelferdsloven, jf. viltressursloven § 1.

De fleste overtredelsene av dagens viltlov som avdekkes, er alminnelige overtredelser. De kan etter sin art være svært ulike. Det kan blant annet være ulovlig hold av vilt (viltloven § 7), ulovlige jaktmetoder (viltloven kap. VI), manglende jegerprøve (viltloven § 39), brudd på kravet om nødvendig tillatelse for å oppbevare og omsette dødt vilt av arter som er merke- og registreringspliktige (viltloven § 48a) og brudd på Viltfondets eiendomsrett (viltloven § 48). Mange av lovbruddene er vanskelige å avdekke, særlig innenfor jaktutøvelse og oppbevaring og omsetning av fredet vilt uten nødvendig tillatelse.

Økokrim utga i 2025 en temarapport om ulovlig jakt på rovvilt. Rapporten viser at ulovlig jakt utgjør en alvorlig trussel mot rovviltarter som står i fare for å bli utryddet. Ulovlig jakt er et utbredt og vedvarende problem, som ofte innebærer brutale fellingsmetoder og utsetter dyrene for store lidelser. Lovbruddene skjer ofte i lukkede miljøer, i utmark med lite kontrollvirksomhet, og er derfor vanskelige å avdekke

De alminnelige strafferammene i naturmangfoldloven og lakse- og innlandsfiskloven er 1 år. Disse er nå foreslått hevet til bøter eller fengsel i 2 år. Å ikke heve strafferammen i viltressursloven tilsvarende til bøter eller fengsel i 2 år, gir et signal om at brudd på viltressursloven er mindre beskyttelsesverdig enn brudd på annet miljøregelverk og økonomiske interesser som straffes etter straffeloven. Dette er et uheldig signal og både den allmennpreventive og individualpreventive effekten vil svekkes

Formålet med gjeldende rett i viltloven § 19 er blant annet å hindre unødige dyrelidelser og fare for unødige dyrelidelser.

Bestemmelsen har nå en kobling opp mot kravene som følger av dyrevelferdsloven ved at jakt og fangst skal utøves på en «dyrevelferdsmessig forsvarlig måte». Dyrevelferdsloven §§ 3 og 20 vil være relevante bestemmelser for å fastslå innholdet i hva som er «dyrevelferdsmessig forsvarlig»

Omfattende brudd på forbudet om å oppbevare og omsette fredet vilt eller egg fra viltarter i viltressursloven § 50, kan være et eksempel på grove overtredelser. Det er grunn til å tro at etterspørselen er stor etter slike arter, både nasjonalt og internasjonalt, samt at kriminaliteten kan være organisert. Fredede egg er i enkelte kretser, både nasjonalt og internasjonalt, en ettertraktet vare for eggssamlere. I noen tilfeller kan de ulovlige samlingene være enorme, samtidig som det drives utstrakt handel.

Heving av strafferammene vil signalisere økt straffverdighet og den individual- og allmennpreventive effekten vil øke og bidra til at andre avstår fra å begå tilsvarende handlinger.

Kåfjord kommunes innspill til viltressurser

Kåfjord kommune støtter opp om forslaget til å skjerpe strafferammer for fangst og jakt på fredede og truende dyrearter.

Det samme vil gjelde for å se til at dyrevelferd opprettholdes og at håndtering av fangst og jakt skjer på en bærekraftig og forsvarlig måte etter naturmangfoldloven og dyrevelferdsloven, slik at lidelser for dyret minimeres.

Kåfjord kommune støtter opp om forslag for grove overtredelser med fredet vilt og egg fra viltarter bør skjerpes inn, da det ofte er organisert kriminalitet som ligger bak, og det er en sort økonomi i denne type omsetning. Her mener kommunen at skjerping av strafferammer, spesielt med tanke på internasjonale miljøer, vil ha en preventiv effekt, og bidra til at færre deltar i denne type miljøkriminalitet.

Motorferdse

Loven skal «utfra et samfunnsmessig helhetssyn [...] regulere motorferdselen i utmark og vassdrag med sikte på å verne om naturmiljøet og fremme trivselen». Begrepet «naturmiljø» skal ifølge forarbeidene tolkes vidt, og omfatter naturlandskapet og andre miljøverdier som ren luft, rent vann og stillhet og ro. Med «fremme trivselen» menes at loven skal tilgodese rekreasjonsverdier, friluftsliv og naturopplevelse. På bakgrunn av at skader og ulemper for natur, dyreliv og friluftsliv som motorferdse i utmark og vassdrag kan medføre, er utgangspunktet i loven at all motorisert ferdsel i utmark er forbudt, både på barmark og snødekt mark. Loven og forskriftene oppstiller imidlertid en rekke unntak fra forbudet, og åpner for motorisert ferdsel for en rekke formål enten direkte i regelverket eller gjennom tillatelse eller forskrift vedtatt av kommunen. Etter motorferdselloven § 8 skal all motorferdse i utmark og vassdrag foregå aktsomt og hensynsfullt for å unngå skade og ulempe for «naturmiljøet og mennesker».

Overtredelse av loven eller forskrifter, regler eller vilkår fastsatt i medhold av loven kan straffes med bøter, jf. § 12. Skyldkravet er forsett eller uaktsomhet. Siden 2015 kan fører av motorkjøretøy- eller fartøy alternativt ilegges overtredelsesgebyr ved overtredelse av loven eller bestemmelser i loven, jf. § 12 b med tilhørende forskrift. Ulovlig motorferdse kan også straffes etter annet regelverk, som for eksempel naturmangfoldloven, dersom kjøringen finner sted i et verneområde. Alvorlige overtredelser kan også straffes etter generalklausulen om alvorlig miljøkriminalitet i straffeloven § 240 andre ledd.

Lovforslaget var på høring sommeren og høsten 2024. Departementet vurderer nå lovforslaget og høringsinnspillene og arbeider for at en lovproposisjon kan legges frem i 2026. Departementet ønsker primært å vedta en ny lov, og at en eventuell heving av strafferammen gjennomføres i denne sammenheng. Departementet vurderer likevel at det er hensiktsmessig å også foreslå en endring i gjeldende motorferdsellov, da det det er usikkert når en eventuell ny motorferdsellov vil vedtas og tre i kraft. Innholdet i denne høringen *omfatter derfor endringer i dagens lov, og omhandler kun heving av strafferammen samt enkelte endringer i overtredelsesgebyr-bestemmelsen* Øvrige verktøy som Motorferdsellovutvalget har foreslått (retting, tvangsmulkt etc.), vil vurderes i det videre arbeidet med en ny lov

Etter departementets vurdering bør i utgangspunktet overtredelser av motorferdselregelverket sammenlignes med annen miljøkriminalitet med tanke på de ulemper og skader overtredelse av regelverket kan få. Motorferdse i utmark kan medføre til dels store skader i terrenget, og i sårbart terreng kan slike skader i ytterste konsekvens være uopprettelige. Motorferdse i utmark kan dermed også gå negativt utover naturgrunnlaget for samisk kulturutøvelse og for utøvelse av friluftslivet. Økokrim har opplyst at ulovlig motorferdse er den typen miljøkriminalitet som politidistriktene oftest rapporterer om. Ulovlig snøskuterkjøring utgjør hovedandelen av sakene. Motorferdselloven er slik departementet kan se den eneste miljøloven i dag som ikke allerede angir fengselsstraff for overtredelse. Departementet viser også til at strafferammen bør fastsettes slik at

den virker avskrekkende. I de sakene det ilegges straff i dag, er bøtene i størrelsesorden 10 000 til 15 000 kroner.

Med hensyn til ivaretagelse av de formål som begrunner motorferdselregelverket, mener departementet det er viktig at strafferammen heves til fengselsstraff på dette området. Departementet foreslår en straffebestemmelse som differensierer mellom alminnelige og grove overtredelser av loven. Vi viser til at Motorferdsellovutvalget har foreslått en strafferamme på bøter eller inntil 1 års fengsel for alminnelige overtredelser og bøter eller fengsel i inntil 2 år for grove overtredelser. Som begrunnelse for forslaget er det særlig vist til at allmennpreventive hensyn tilsier at strafferammen bør økes og at en økt strafferamme gir mulighet til å ta i bruk flere etterspurte tvangsmidler, slik som ransaking.

Blant de som er klart kritiske til forslaget er blant annet Snøskuterklubbenes fellesråd, Finnmark fylkeskommune, Nordland fylkeskommune og Vest-Finnmark Rådet og en del kommuner, bygdelag og politiske partier. Disse gir uttrykk for at strafferammen er uproporsjonal. Snøskuterklubbenes fellesråd skriver at årsaken til ulovlig kjøring er at dagens regelverk gir grobunn for dette, og at man i stedet for å øke straffene, burde gjøre noe med selve regelverket.

Departementets forslag i dette høringsnotatet er å følge Motorferdsellovutvalgets forslag, slik at strafferammen fastsettes til bøter eller fengsel i inntil 1 år for alminnelige overtredelser og bøter eller fengsel i inntil 2 år for grove overtredelser. Å heve strafferammen anses viktig for å styrke den allmennpreventive og individualpreventive effekten av straffebudet, som etter departementets vurdering ikke fungerer etter sin hensikt i dag.

Departementet mener i utgangspunktet at ulovlig motorferdsel bør sammenlignes med øvrig miljøkriminalitet, der strafferammen – også etter de foreslåtte endringene i foreliggende notat – er høyere. Til sammenligning fra øvrige miljølover, skiller motorferdselloven seg likevel ut fordi dagens strafferamme kun er bøter. Departementet viser også til at enkelte grove brudd på motorferdselloven kan straffes etter annet regelverk, som enten vil ha samme eller høyere strafferammer. Eksempelvis kan ulovlig kjøring i verneområder straffes etter naturmangfoldloven § 75, eller etter generalklausulen i straffeloven § 240 andre ledd. Ødeleggende barmarkskjøring kan også straffes etter skadeverkbestemmelsen i straffeloven §§ 351-353. Dersom motorferdselen skader kulturminner, kan kulturminnelovens straffebestemmelse anvendes. Hva som skal til for at en overtredelse anses for å være grov, må vurderes konkret.

Kåfjord kommunes innspill til motorferdsel:

Forslaget fra Klima og miljødepartementet innebærer blant annet vesentlig skjerping av straff for motorferdsel i utmark, inkludert bruk av snøscooter, beltevogn og ATV. Kåfjord kommune ligger i et område der motorferdsel på snø inngår som en nødvendig del av beredskap, er svært viktig for rekreasjon, næringsliv, friluftsliv og kultur. Vårt høringsinnspill vil derfor baseres på lokalkunnskap og erfaringer.

Når det gjelder motorferdsel spesielt mener vi fra Kåfjord kommune at det her helt klart må være et skille mellom motorferdsel på vinteren, på snødekt mark og på motorferdsel om sommeren hvor det kan gi store og mer varige skader på naturmangfoldet. Uten at dette differensieres kan det medføre straffeforfølgelse av adferd som har mindre eller lav miljømessig konsekvens, når man ser på kjøring på snødekt mark. Utvidet adgang til sporing, ransaking og kommunikasjonskontroll fremstår som uforholdsmessig ved forhold som har begrenset skadepotensial. Bruk av tvangsmidler bør kun være aktuelt ved alvorlige og dokumenterte lovbrudd.

Vi er derfor veldig bekymret for at forslaget kan bidra til økt ressursbruk i politi og domstoler uten at dette vil gi reell miljøgevinst for naturmiljøet.

Forslaget i sin nåværende form kan ikke støttes, og fra kommunens ståsted mener vi det må være et tydelig skille mellom alvorlig miljøkriminalitet og aktivitet slik som motorferdsel på snø. Det må være en klar sammenheng mellom sakens alvorlighet og skadepotensial og at reaksjoner må stå i et slikt forhold at det som medfører større skader får størst strafferettslig sanksjon.

Videre er det for oss i en distriktskommune hvor dette med scooterkjøring er et verktøy for rekreasjon, friluftsliv og bolyst viktig å legge til rette på en fornuftig måte. Innspillet må ikke ses på som et tilslag for ulovlig kjøring, men som et innspill for at sanksjoner må være riktige og på et fornuftig nivå. Og der mener vi at dagens straffereaksjoner er tilstrekkelig.

Forslaget åpner for fengselsstraff også ved små avvik fra godkjente løype traséer, uten krav til konkret skade. Dette er uforholdsmessig og bryter med allmenn rettsoppfatning i distriktene, der motorferdsel på snø er en naturlig og nødvendig del av samfunnslivet. En slik lovendring vil svekke tilliten til forvaltningen og kan i motsatt fall bidra til lavere etterlevelse.

Å sidestille ulovlig snøskuterkjøring med kriminalitet som i dag har tilsvarende strafferammer fremstår som helt feil og vi mener den er lite rettspolitisk begrunnet.

Kåfjord kommune klarer ikke å se noen steder at det er dokumentert at strengere straff fører til mindre ulovlig kjøring. Det vi derimot mener vil virke, er klare regler, gode traseer, god opplæring og holdningsskapende arbeid, lokal forankring og systemer folk opplever som rettfærdige. En streng strafferamme som oppleves urimelig, vil svekke respekten for loven.

Oppsummert mener vi fra Kåfjord kommune at straffereaksjon må stå i forhold til skadepotensial og risiko. Det må være et tydelig og forståelig skille mellom alvorlig miljøkriminalitet og lav skadelig aktivitet slik som blant annet motorferdsel på snø. Det må vektlegges straff som har klar sammenheng med handlingens alvorsgrad.

Kommunene må gis tydelig rolle i forebygging, informasjon og tilrettelegging for lovlig kjøring på snødekt mark. Forslaget bryter med prinsippet om kommunalt selvstyre, som Stortinget selv flere ganger har understreket at skal stå sterkt – inklusivt på motorferdselsområdet.

For å redusere uønsket motorferdsel er det viktig å legge til rette for gode lokalpolitiske vedtak, bruke lokal kompetanse ved utforming av løypetraseer, og at kommunene tar det lokalpolitiske ansvaret ved forvaltningen av dette tilbudet til innbyggerne.

Svalbardlov og havvernlov omfattes ikke av Kåfjord kommunes uttalelse, da kommunen ikke ser hvordan disse endringer vil påvirke vårt samfunnsliv.

Kulturmiljøkriminalitet

Kriminalitetsbildet på kulturminneområdet omfatter i dag brudd på undersøkelsesplikt ved automatisk fredete kulturminner, ulovlige inngrep i automatisk fredete kulturminner, skade og hærverk på vedtaksfredete byggverk og anlegg, ulovlige inngrep i fredete kulturmiljøer og i områder rundt fredete kulturminner. Kriminaliteten kan også innebære skade eller hærverk på fredete båter, plyndring av marinarkeologiske kulturminner, ulovlig metallsøkeraktivitet på automatisk fredede arkeologiske kulturminner i kombinasjon med manglende overholdelse av melde- og innleveringsplikt for løse kulturminner, og ulovlig innførsel og utførsel av kulturgjenstander.

Kulturminner og kulturmiljøer omfatter alle spor etter menneskelig virksomhet i vårt fysiske miljø, herunder lokaliteter det knytter seg historiske hendelser, tro eller tradisjon til, samt områder hvor kulturminner inngår som del av en større helhet eller sammenheng.

Straffeloven § 242

Straffeloven § 242 første ledd gjelder bare der kulturminnet eller kulturmiljøet har «særlig nasjonal eller internasjonal betydning». Straffeloven § 242 første ledd gjelder tilfeller hvor det voldes skade på ovennevnte kulturminner eller kulturmiljøer. For å komme til anvendelse, må skaden være «betydelig».

Straffeloven § 242 andre ledd gjelder kun i forbindelse med en «væpnet konflikt». Bestemmelsen gjelder bare der kulturminnet eller kulturmiljøet brukes til støtte for militære handlinger, og dette skaper fare for at kulturminnet eller kulturmiljøet blir skadet. Eksempler som nevnes i forarbeidene er bruk av en gammel kirke som kommandosentral eller våpenlager og bruk av kulturminner eller kulturmiljøer i forbindelse med sabotasjeoperasjoner. Dersom handlingen var «tvingende militært nødvendig», blir den ikke straffet.

Nåværende strafferammer: Strafferammen i § 242 første ledd er fengsel i inntil 6 år, mens strafferammen etter § 242 andre ledd er fengsel i inntil 2 år

Straffeloven § 242 første ledd er foreløpig lite anvendt i straffesaker. Riksantikvaren har ikke selv anmeldt etter bestemmelsen, og har heller ikke fått kopi av anmeldelser fra andre kulturmiljømyndigheter hvor denne bestemmelsen er benyttet. Skader på kulturminner og kulturmiljøer anmeldes først og fremst etter kulturminneloven § 27 og etter straffeloven § 352. Straffeloven § 242 gjelder som nevnt kulturminner og kulturmiljøer av «særlig nasjonal eller internasjonal betydning». Dette gjelder et begrenset antall særlig verdifulle objekter, noe som kan forklare hvorfor bestemmelsen er lite anvendt i praksis.

Kulturminneloven § 27

Anmeldelser om brudd på kulturminneloven har ofte resultert i henleggelse etter liten eller ingen etterforskning. I de tilfellene det har vært utferdiget forelegg eller tatt ut tiltale har reaksjonene vært milde. Konsekvensen av den strafferettslige praksis som til nå har vært dominerende er liten respekt for de verneverdier kulturminnene representerer. Det kan resultere i holdninger som at lovbrudd lønner seg. Brudd på kulturminneloven innebærer ofte at uerstattelig kildemateriale for innsikt i og forståelse av vår tidligste historie, går tapt for alltid.

Kulturminneloven § 27 lyder: «Den som forsettlig eller uaktsomt overtrer forbud, påbud, vilkår eller bestemmelser gitt i eller i medhold av loven her, straffes med bøter eller fengsel i inntil 1 år. Under særdeles skjerpene omstendigheter kan fengsel i inntil 2 år anvendes». Ved ileggelse av straff etter kulturminneloven § 27, har domstolene vært tilbakeholdende med å anvende dagens maksimale strafferamme på 2 år, selv ved grove brudd på kulturminneloven. Rettspraksis viser at idømt staffelengde er gjennomgående lav, og at domstolene er tilbakeholdne med å dømme til ubetinget fengselsstraff.

Dersom noen skader kulturminner som helt eller delvis tilhører noen annen, kan dette også rammes av straffeloven § 352 om grovt skadeverk. Ved vurderingen av om et skadeverk er «grovt», skal det etter straffeloven § 352 første ledd bokstav a) blant annet særlig legges vekt på skadeverkets art og objekt, for eksempel om det er rettet mot gjenstander som har «historisk, nasjonal eller religiøs verdi». Skadeverk som innebærer ødeleggelse av gjenstand som har en «betydelig» historisk, nasjonal eller religiøs verdi, regnes som «særlig grovt skadeverk».

Økonomisk vinning er ofte motiv for at man permanent ødelegger kulturminner hvor disse kommer i konflikt med annen ønsket utvikling. Kriminalitetsbildet gjelder også ulovlig opptak eller fjerning av kulturminner, f.eks. for salg eller ulovlig eksport. Miljøovervåkningsundersøkelser viser at i underkant av én prosent av verneverdige kulturminner i Norge forsvinner hvert år av ulike årsaker. Straffesanksjonene og straffelengdene på kulturmiljøfeltet er ikke oppjustert i tråd med någjeldende kriminalitetsbilde.

Utfordringer med dagens lovregulering

Straffelovkommisjonen vurderte at en strafferamme på inntil 10 års fengsel skulle være forbeholdt situasjoner som gjaldt fare for liv, helse eller angrep mot statsdannelsen. Straffelovkommisjonen understreket imidlertid at retningslinjene var et utgangspunkt, og at de enkelte strafferammene må fastsettes etter en konkret straffverdighetsvurdering. Utmåling av straff må proporsjonalt speile alvorlighetsgraden ved skadegjeringen.

De rettsgodene som sikres gjennom miljø- og kulturminnelovgivningen, er miljøet som sådan og viktige kulturminner og kulturmiljøer. Et bærekraftig miljø har verdi i seg selv og er grunnleggende for vår eksistens. Vern av miljøet innebærer dermed samtidig vern av helse, livsutfoldelse og økonomiske interesser. Kulturminner og kulturmiljøer er viktige som fysiske minner om menneskenes historie, og derfor sentrale som kunnskapskilder om fortiden. Handlinger som truer eller skader disse rettsgodene, innebærer inngrep i våre kollektive historiske verdier.

Brudd på straffeloven § 242 første ledd har tilsvarende strafferamme som visse vinningslovbrudd, slik som for eksempel grovt tyveri, grovt underslag, ran og grov utpressing. En viktig forskjell mellom vinningskriminalitet og kulturmiljøkriminalitet, ettersom skader på kulturminner og kulturmiljø ofte er irreversible, mens de økonomiske tapene som følger av de nevnte vinningslovbruddene, ofte kan erstattes

Der eier påfører grove skader på kulturminner eller kulturmiljøer han eller hun selv eier, er strafferammen på inntil 6 år, jf. straffeloven § 242 første ledd, mens strafferammen er fengsel i inntil 15 år for grove skader på andres kulturminner, jf. § 352 andre ledd. Det fremstår lite konsekvent at eierskap skal få så store konsekvenser for strafferammens lengde ved alvorlig kulturmiljøkriminalitet. Det kulturhistoriske tapet for samfunnet vil være vel så stort når det skjer på egen eiendom som på andres eiendom. Dette tilsier at strafferammen i § 242 første ledd bør oppjusteres for å være mer i tråd med strafferammen i § 352 andre ledd. Hensynet til kulturhistorisk betydning og konsekvensene av irreversibilitet ved tap av særlig viktige kulturminner og kulturmiljøer og folkerettslige forpliktelser tilsier at strafferammen oppjusteres til fengsel i inntil 10 år.

Når det gjelder strafferammen i straffeloven § 242 andre ledd, er det viktig at straffegjeringen kan sanksjoneres med en straff som i tilstrekkelig grad reflekterer lovbruddets alvor, og skadenes gjerne varige karakter. Bruk av et kulturminne eller et kulturmiljø av særlig nasjonal eller internasjonal betydning til støtte for militære handlinger skaper fare for ødeleggelse av viktig kulturarv knyttet til nasjonal identitet. Kulturminner har ofte en samlende, sterk nasjonal symbolsk identitetsverdi som motparten prøver å destruere eller gradvis bryte ned. På denne bakgrunn foreslår departementet å øke maksimalstraffen i § 242 andre ledd til inntil 6 års fengsel.

Rettspraksis knyttet til bestemmelsen viser som nevnt generelt et lavt straffenivå for brudd på bestemmelser i og i medhold av kulturminneloven, og at domstolene har vært tilbakeholdne med å gi ubetinget fengselsstraff innenfor strafferammene etter kulturminneloven § 27. Dagens straffenivå har derfor ikke tilstrekkelig allmennpreventiv og individualpreventiv effekt.

Selv om kriminalitet mot kulturminner som regel ikke kan kvantifiseres ved konkret økonomisk tapsberegning, så ligger det som oftest økonomiske vinningsmotiver bak handlingen. Ved vurdering

av straffelengder i kulturminneloven § 27, vil det derfor være nærliggende med et straffenivå som tilsvarer straffelengdene ved annen kriminalitet som har økonomisk vinning som bakenforliggende motiv, som for eksempel bedrageri, forsikringsbedrageri og underslag.

Departementet anser at høyere strafferamme i særlig utbyggingssaker vil kunne virke avskrekkende på eventuelle framtidige gjerningspersoner. Dette vil særlig gjelde forhold på saksfeltet hvor profesjonelle aktører - ved utbyggingsprosjekter i tilfeller hvor fredete kulturminner (byggverk/anlegg) eller automatisk fredete kulturminner (arkeologi) hindrer gjennomføring av utbygging – utfører skade på fredet kulturminne. En heving av maksimal straffelengde fra inntil to års fengsel til inntil fem års fengsel, vil sannsynligvis ha effekt for straffeutmåling i rettspraksis. En slik heving vil etter departementets oppfatning også ved større bruk av ubetinget fengselstraff og med større straffelengde ha en økt virkningsfull effekt, både individualpreventivt og allmennpreventivt. Av individualpreventive og allmennpreventive hensyn, mener derfor departementet at det er behov for å heve den ordinære strafferammen til bøter eller fengsel i inntil 2 år etter kulturminneloven § 27. Det er departementets syn at strafferammen ved særdeles skjerpene omstendigheter bør være bøter eller fengsel i inntil 5 år.

Kåfjord kommunes innspill til kulturmiljøkriminalitet

Kåfjord kommune har stor oppmerksomhet rundt dette feltet og vi støtter oss faglig til Troms Fylkeskommune og Sametingets kulturminnemyndighet i saker som omhandler kulturminner. Vi opplever dette samarbeidet som positivt og har godt utbytte av faglig støtte, vurderinger, og tilrådninger fra kulturminnemyndigheter.

Våre innbyggere har også stort engasjement rundt tematikk med kulturminner og kulturmiljø. Kåfjord kommune har forståelse for at straffeutmålingen skal stå i sammenheng med regel- og lovbruddets alvorlighetsgrad. Og her kan det i enkelte tilfeller være slik at kommunen må samhandle med kulturminnemyndighetene dersom man vil ha en vurdering av om et kulturminne, og da særlig automatisk fredede kulturminner kan frigis for enkelte særlig samfunnsnyttige og samfunnskritiske formål.

Det støttes opp om forslaget særlig med tanke på vinningskriminalitet rundt ødeleggelse av kulturminner og kulturmiljø, og spesifikt på saksområder som bedrageri, herunder også forsikringsbedrageri og underslag.

Fra kommunens ståsted ser vi ikke at vår kommune kan komme i berøring med sanksjoner etter straffelovens § 242 andre ledd.

Øvrige konsekvenser

For å vurdere de samfunnsøkonomiske konsekvensene av forslagene til endring i lovverket, må effekten av endringene vurderes relativt til hvordan utviklingen framover vil være uten endringer i lovverket. Det er stor variasjon i antall og typer lovbrudd både mellom forurensnings-, natur- og kulturmiljøkriminalitet, og innad i disse kategoriene. I tillegg er det lav oppdagelsesrisiko, og store mørketall i antallet lovbrudd som avdekkes og følges opp.

Utgangspunktet for å heve de ulike strafferammene slik det er foreslått ovenfor er derfor at strengere straffer vil bidra til å heve terskelen for at miljøkriminalitet gjennomføres, og at det dermed vil bli færre lovbrudd på miljøområdet enn det som vil være tilfellet uten en endring. På generelt grunnlag er det rimelig å anta at en heving av strafferammene vil ha en allmennpreventiv effekt, slik at mindre miljøkriminalitet begås. Mindre miljøkriminalitet vil bidra til en bedre miljø- og kulturmiljøtilstand, i tråd med lovgivernes intensjoner i de aktuelle lovverkene. Miljøkriminalitet

særpreges videre av at den i mange tilfeller er drevet av et ønske om økonomisk vinning. Den økonomiske vinningen kan bestå av direkte inntekter, for eksempel ved salg av naturressurser, eller sparte utgifter til avfallshåndtering, sikkerhetstiltak mv. I en del tilfeller vil brudd på miljølovverk ha en økonomisk betydning utover de rent miljø- og kulturmiljørelaterte konsekvensene, f.eks. ved å gi konkurransemessige fordeler til de som begår slik kriminalitet eller ved å bidra til å styrke organisert kriminalitet.

En heving av strafferammene vil gi signaler om at miljøkriminalitet vurderes som mer alvorlig av samfunnet enn hva dagens strafferammer indikerer. Dette gir et signal om at slik kriminalitet bør prioriteres høyere av politi og påtalemyndighet. Som det er pekt på ovenfor, er det krevende å avdekke miljøkriminalitet. Lav oppdagelsesrisiko kombinert med lavt generelt straffenivå kan bidra til å øke sannsynligheten for gjennomføring av ulovlig aktivitet.

Økt oppmerksomhet om miljøkrimområdet vil kunne bidra til å heve sannsynligheten for å avdekke lovbrudd. Risikoen ved å gjennomføre miljøkriminalitet knytter seg både til sannsynligheten for at man blir oppdaget, og konsekvensene, det vil si strafferammene, som følger hvis man blir oppdaget.

Departementet har foreslått å inkludere naturmangfoldloven i internkontrollforskriftens virkeområde. Virksomheter som ikke er omfattet av forskriftene hjemlet i naturmangfoldloven som allerede har bestemmelser om internkontroll, vil nå få krav om internkontroll etter internkontrollforskriften. Disse virksomhetene er allerede i dag omfattet av de faktiske kravene i naturmangfoldloven. Et krav i internkontrollforskriften om at virksomhetene må ha oversikt over disse kravene og rutiner for å følge dem, medfører ingen endringer i krav til virksomhetenes drift. Kravet medfører en begrenset administrativ innsats for disse virksomhetene for å sørge for å ha regelverk tilgjengelig og rutiner for å følge dem. Samtidig antar departementet at denne innsatsen kan være forenkling for virksomhetenes drift, og begrense muligheten for at en virksomhet begår brudd på regelverk hjemlet i naturmangfoldloven og dermed uforvarende risikerer å pådra seg straffeansvar. De økonomiske og administrative kostnadene av dette kravet vurderes samlet å være svært begrensede.

Kåfjord kommunes innspill til øvrige konsekvenser:

Kåfjord kommune ser at det kan være gunstig å sette økt fokus på miljøkriminalitet, og særlig bemerke at det, når det gjøres kriminelle handlinger med forelegg for økonomisk vinning (slik som når økonomisk vinning gir konkurransemessige fordeler) vil virke avskrekkende og mulig føre til færre lovbrudd.

Kommunen er likevel usikker på om dette vil medføre økt belastning på rettssystemet, og at det kan bli vanskeligere å få prioritert de samfunnsmessige viktigste sakene. Det bes om at dette konsekvensvurderes før eventuell endringer iverksettes på straffeutmålinger.

Kommunestyret 23.02.2026:

Meannudeapmi Behandling:

Forslag fra MDG, evttoheaddji foreslått av Tor Mikalsen, Miljøpartiet De Grønne

- Stryke innspill til naturmangfold og lakse- og innlandsfisk.
- De to første avsnittene innspill til Motorferdselloven beholdes. Resten strykes.

Votering:

Kommunedirektørens innstilling ble vedtatt med 15 stemmer, forslaget fra MDG falt da det fikk 2 stemmer (MDG/Arthur Kjelstrup-Olsen AP).

Votering nr 1 - Votering over forslag

Opprinnelig forslag: 15 stemmer (88%) - AP 5, Frp 2, H 1, KrF 3, SP 2, SV 1

Forslag fra MDG: 2 stemmer (12%) - AP 1, MDG 1

Tor Mikalsen (MDG)

Stemmer:

Tor Mikalsen (MDG)

Arthur Kjelstrup-Olsen (AP)

KS- 12/26 Mearrádus Vedtak:

Med bakgrunn i forslag til endringer i regelverket om miljø- og kulturmiljøkriminalitet som er på høring, mener vi at endringer som forslås ikke iverksettes, og at forslag til straffereaksjoner endres.

Kåfjord kommune mener at spesielt snøscooterkjøring straffes strengt nok slik det er i dag med høye bøter. Straffenivået må være forholdsmessig i forhold til overtredelse. Det er en selvfølge at norsk lov skal følges.

Kommunen kan ikke se at det er nødvendig at Straffeloven og Motorferdselloven endres til det strengere på dette området. Snøscooterkjøring er en stor del av rekreasjonstilbudet innen kultur og fritidsliv for befolkningen i nordområdene. En innskjerpelse i straffeloven og motorferdselloven som foreslått av miljødepartementet gir en negativ signaleffekt, der snøscooterkjøring kriminaliseres.

Før øvrig har Kåfjord kommune følgende innspill til høring om endring i regelverket om miljø- og kulturmiljøkriminalitet:

Kåfjord kommunes innspill naturmangfold og lakse- og innlandsfiske

Kåfjord kommune mener dette kan differensieres mer enn det som fremkommer i forlaget. På dette området kan det synes som om dagens straffereaksjoner er innenfor det vi anser av alvorlighetsgrad ved lovbrudd. Også her mener vi det må være samsvar sett opp mot øvrig vinningskriminalitet i samfunnet.

Det er 1 års strafferamme for alminnelige overtredelser og 5 år for grove overtredelser.

Kåfjord kommunes innspill til viltressurser

Kåfjord kommune støtter opp om forslaget til å skjerpe strafferammer for fangst og jakt på fredede og truende dyrearter.

Det samme vil gjelde for å se til at dyrevelferd opprettholdes og at håndtering av fangst og jakt skjer på en bærekraftig og forsvarlig måte etter naturmangfoldloven og dyrevelferdsloven, slik at lidelser for dyret minimeres.

Kåfjord kommune støtter opp om forslag for grove overtredelser med fredet vilt og egg fra viltarter bør skjerpes inn, da det ofte er organisert kriminalitet som ligger bak, og det er en sort økonomi i denne type omsetning. Her mener kommunen at skjerping av strafferammer, spesielt med tanke på internasjonale miljøer, vil ha en preventiv effekt, og bidra til at færre deltar i denne type miljøkriminalitet.

Kåfjord kommunes innspill til motorferdsel:

Forslaget fra Klima og miljødepartementet innebærer blant annet vesentlig skjerping av straff for motorferdsel i utmark, inkludert bruk av snøscooter, beltevogn og ATV. Kåfjord kommune ligger i et område der motorferdsel på snø inngår som en nødvendig del av beredskap, er svært viktig for rekreasjon, næringsliv, friluftsliv og kultur. Vårt høringsinnspill vil derfor baseres på lokalkunnskap og erfaringer.

Når det gjelder motorferdsel spesielt mener vi fra Kåfjord kommune at det her helt klart må være et skille mellom motorferdsel på vinteren, på snødekt mark og på motorferdsel om sommeren hvor det kan gi store og mer varige skader på naturmangfoldet. Uten at dette differensieres kan det medføre straffeforfølgelse av adferd som har mindre eller lav miljømessig konsekvens, når man ser på kjøring på snødekt mark. Utvidet adgang til sporing, ransaking og kommunikasjonskontroll fremstår som uforholdsmessig ved forhold som har begrenset skadepotensial. Bruk av tvangsmidler bør kun være aktuelt ved alvorlige og dokumenterte lovbrudd.

Kommunen er derfor veldig bekymret for at forslaget kan bidra til økt ressursbruk i politi og domstoler uten at dette vil gi reell miljøgevinst for naturmiljøet.

Forslaget i sin nåværende form kan ikke støttes, og fra kommunens ståsted mener vi det må være et tydelig skille mellom alvorlig miljøkriminalitet og aktivitet slik som motorferdsel på snø. Det må være en klar sammenheng mellom sakens alvorlighet og skadepotensial og at reaksjoner må stå i et slikt forhold at det som medfører større skader får størst strafferettslig sanksjon.

Videre er det for oss i en distriktskommune hvor dette med scooterkjøring er et verktøy for rekreasjon, friluftsliv og bolyst viktig å legge til rette på en fornuftig måte. Innspillet må ikke ses på som et tilslag for ulovlig kjøring, men som et innspill for at sanksjoner må være riktige og på et fornuftig nivå. Og der mener vi at dagens straffereaksjoner er tilstrekkelig.

Forslaget åpner for fengselsstraff også ved små avvik fra godkjente løype traséer, uten krav til konkret skade. Dette er uforholdsmessig og bryter med allmenn rettsoppfatning i distriktene, der motorferdsel på snø er en naturlig og nødvendig del av samfunnslivet. En slik lovendring vil svekke tilliten til forvaltningen og kan i motsatt fall bidra til lavere etterlevelse. Å sidestille ulovlig snøskuterkjøring med kriminalitet som i dag har tilsvarende strafferammer fremstår som uroimelig og uforståelig.

Kåfjord kommune klarer ikke å se at det er dokumentert at strengere straff fører til mindre ulovlig kjøring. Det vi derimot mener vil virke, er klare regler, gode traseer, god opplæring og holdningsskapende arbeid, lokal forankring og systemer folk opplever som rettfærdige. En streng strafferamme som oppleves urimelig, vil svekke respekten for loven.

Oppsummert mener vi fra Kåfjord kommune at straffereaksjon må stå i forhold til skadepotensial og risiko. Det må være et tydelig og forståelig skille mellom alvorlig miljøkriminalitet og lav skadelig

aktivitet slik som blant annet motorferdsel på snø. Det må vektlegges straff som har klar sammenheng med handlingens alvorsgrad.

Kommunene må gis tydelig rolle i forebygging, informasjon og tilrettelegging for lovlig kjøring på snødekt mark. Forslaget bryter med prinsippet om kommunalt selvstyre, som Stortinget selv flere ganger har understreket at skal stå sterkt – inklusivt på motorferdselsområdet.

For å redusere uønsket motorferdsel er det viktig å legge til rette for gode lokalpolitiske vedtak, bruke lokal kompetanse ved utforming av løypetraseer, og at kommunene tar det lokalpolitiske ansvaret ved forvaltningen av dette tilbudet til innbyggerne.

Kåfjord kommunes innspill til kulturmiljøkriminalitet

Kåfjord kommune har stor oppmerksomhet rundt dette feltet og vi støtter oss faglig til Troms Fylkeskommune og Sametingets kulturminnemyndighet i saker som omhandler kulturminner. Vi opplever dette samarbeidet som positivt og har godt utbytte av faglig støtte, vurderinger, og tilrådninger fra kulturminnemyndigheter.

Våre innbyggere har også stort engasjement rundt tematikk med kulturminner og kulturmiljø. Kåfjord kommune har forståelse for at straffeutmålingen skal stå i sammenheng med regel- og lovbruddets alvorlighetsgrad. Og her kan det i enkelte tilfeller være slik at kommunen må samhandle med kulturminnemyndighetene dersom man vil ha en vurdering av om et kulturminne, og da særlig automatisk fredede kulturminner kan frigis for enkelte særlig samfunnsnyttige og samfunnskritiske formål.

Det støttes opp om forslaget særlig med tanke på vinningskriminalitet rundt ødeleggelse av kulturminner og kulturmiljø, og spesifikt på saksområder som bedrageri, herunder også forsikringsbedrageri og underslag.

Fra kommunens ståsted ser vi ikke at vår kommune kan komme i berøring med sanksjoner etter straffelovens § 242 andre ledd.

Kåfjord kommunes innspill til øvrige konsekvenser:

Kåfjord kommune ser at det kan være gunstig å sette økt fokus på miljøkriminalitet, og særlig bemerke at det, når det gjøres kriminelle handlinger med forelegg for økonomisk vinning (slik som når økonomisk vinning gir konkurransemessige fordeler) vil virke avskrekkende og mulig føre til færre lovbrudd.

Kommunen er likevel usikker på om dette vil medføre økt belastning på rettssystemet, og at det kan bli vanskeligere å få prioritert de samfunnsmessige viktigste sakene. Det bes om at dette konsekvensvurderes før eventuell endringer iverksettes på straffeutmålinger.

Mildoset Vedlegg:

Høringsbrev - Endringer i regelverket om miljø- og kulturmiljøkriminalitet (276541)

Høringsnotat om miljø- og kulturmiljøkriminalitet (276540)